

Memo

Aan
commissie Maatschappij en Welzijn

Datum
12 september 2025

Onderwerp
Visie Beschermd wonen en maatschappelijke opvang - stand van zaken

Documentnummer

Geachte leden van de commissie,

Auteur
Miranda Vollema

Via deze weg geef ik een toelichting op het beleidsveld 'Beschermd wonen en maatschappelijke opvang (hierna te noemen BW-MO)'. Ik neem u graag mee in de stand van zaken rondom de nieuwe visie 2026 en waar we op dit moment mee bezig zijn.

Domein/Team
Domein Samenleving -
Team Beleid maatschappij

Stand van zaken / proces tot nu toe

Zoals bekend is, werken we momenteel aan een nieuwe regionale visie rondom BW-MO voor de periode 2026-2035. De bedoeling is dat deze visie wordt vastgesteld in alle gemeenteraden van Parkstad in januari 2026. Vervolgens wordt er elke drie jaar een uitvoeringsplan opgesteld.

Openbaarheid
Openbaar

Ambtelijk opdrachtgever
Domein Maatschappij -
Manager team Beleid
Maatschappij

In de afgelopen maanden hebben er vier ophaalsessies plaatsgevonden:

- Sessie met het zorgveld
- Sessie met de gemeentelijke toegangen
- Sessie met de woningcorporaties
- Sessie met de gemeenteraden

Doel van de memo
Informeren

De PSD adviesraad Opvang, Beschermd Wonen en OGGZ, met daarin een afvaardiging van de Parkstad WMO adviesraden, cliëntenraad Levanto en cliëntenraad Mondriaan, is intensief betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe visie.

Afschrift aan

Bijlage(n)

De input van deze sessies wordt verwerkt in het concept-visie dat met alle gemeenten ambtelijk wordt opgesteld. Ook is er in deze sessies teruggekeken naar het huidige beleidsplan: welke resultaten zijn er behaald en waar moeten we nog meer of een andere focus op zetten?

Wat hebben we tot nu toe bereikt?

1. Intensieve samenwerking tussen opvang en BW partners. De beschermd wonen aanbieders werken sinds 2023 samen in het samenwerkingsverband Beschermd Thuis Parkstad. Ze pakken alle aanvragen op, en helpen elkaar om ook voor de mensen met een complexe ondersteuningsvraag passende ondersteuning te verlenen.

De Opvangaanbieders onderling werken ook goed samen en bespreken de nieuwe instroom in het opvangoverleg. De verbinding tussen Beschermd Wonen en Opvang kan echter nog verbeterd worden. Dit zijn nog te veel gescheiden werelden.

2. Kwalitatieve verbetering van de opvanglocaties. Zoveel mogelijke eigen kamers met eigen sanitair.
3. Meer diversiteit in het aanbod. In de opvang: kleinschalige opvang in de wijk, Verschillende locaties voor opvang jongvolwassenen. Ervaring opgedaan met begeleid wonen. Beschermd Wonen: er is een breed pallet aan voorzieningen. Verschillende aanbieders met elk een eigen signatuur en expertise.
4. Professionaliseren van de Toegang. Goede samenwerking lokale WMO-toegangen en het Loket Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (LOBW).
5. Doorontwikkeling Loket Housing. Loket Housing heeft zich doorontwikkeld tot een professionele organisatie met een breed zorgaanbod, ook voor mensen die uit detentie komen.

Met welke maatschappelijke ontwikkelingen moeten rekening houden?

- ✓ Vermaatschappelijking van de zorg. Zoveel mogelijk gewoon thuis in de wijk: het ondersteunen van mensen in hun eigen leefomgeving, in plaats van in intramurale instellingen. Dit sluit aan bij het streven om kwetsbare groepen, zoals mensen met een psychische aandoening of een verstandelijke beperking, meer te laten deelnemen aan de samenleving. Dat betekent dat mensen die eerder in instellingen woonden steeds vaker in reguliere woonwijken wonen. Dit kan extra belasting voor de wijk betekenen. Vaak wonen deze mensen in de wijken die toch al minder draagkrachtig zijn. De Wet bijzondere maatregelen Grootstedelijke problematiek (ook wel: Rotterdamwet) biedt de mogelijkheid om op de samenstelling van een wijk te sturen, en instroom van mensen met weinig draagkracht van buiten Parkstad te weren uit wijken met weinig draagkracht.
- ✓ Toegenomen zorgvraag toename psychische problematiek, met name jongeren en jongvolwassenen en verzwakking sociale netwerken.
- ✓ Digitalisering en individualisering. Toegenomen complexiteit van de samenleving leidt ertoe dat steeds meer mensen in problemen raken.
- ✓ Krapte op de woningmarkt: Hierdoor is het moeilijk voor jongeren om een eigen woning te vinden. Ook waar spanningen binnen een relatie erg oplopen is uit elkaar gaan daardoor lastig
- ✓ Krapte op de arbeidsmarkt: Zorgorganisaties hebben veel moeite met het vinden van geschikt zorgpersoneel. Ook in de GGZ is dit lastig, wat een belangrijke oorzaak is voor de wachttijden in de GGZ.

Pijlers voor de nieuwe visie

In de vier sessies zijn de onderstaande pijlers aan bod geweest en uitgebreid besproken. Deze geven de eerste contouren weer van de nieuwe visie. Deze worden verder uitgewerkt. Waar leggen we de focus op en wat gaan we doen?

1. Voorkomen is beter dan genezen: preventie
 - mentale weerbaarheid verhogen
 - zorgen voor bestaanszekerheid: mensen met financiële problemen die zich melden bij de opvang hulp bieden door bijvoorbeeld schuldhulpverlening in te zetten.
 - Ambulant team om te voorkomen dat mensen een beroep op de opvang moeten doen
 - Continuïteit van zorg. Denk aan overgang jeugd 18- / 18+ naar Wmo (regulier, BW of opvang)
2. Maatwerk.

Diversiteit vraagt om meer maatwerk, maar niet door voor elke subgroep een eigen voorziening op te tuigen. Ambulant waar mogelijk. Verkennen mogelijkheid om huisdieren mee te nemen naar de opvang.
3. Wonen eerst: housing in allerlei varianten. Wet regie op de volkshuisvesting geeft kaders om urgentiebeleid te voeren ten aanzien van aandachtsgroepen
4. Integratie in de wijk, destigmatisering. Ervaring opdoen met activiteiten die buurtbewoners met elkaar verbindt. Hier expertise in opbouwen en delen. Ervaring opdoen met Magic Mix.
5. Inzetten ervaringsdeskundigheid bij beleidsvorming en in de ondersteuning
6. Spreiding, fair share. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.
7. Regie. Gemeenten hebben de (proces)regie. Door de opvang te indiceren krijgen we meer inzicht in de omvang en kenmerken van deze doelgroep.
8. Meten is weten, datagericht werken:
 - Ethos telling, registeren en analyseren.
 - Analyse toename jong volwassenen in opvang en BW
 - Meer data over uitstroom via Housing verzamelen
9. De kracht van samen. Verbinden Opvang en Beschermd Wonen. Ontschotten. Professionals weten elkaar te vinden en burgers weten waar ze terecht kunnen.

Conclusie

We hebben de afgelopen periode veel bereikt. Zo hebben we de wachttijden voor beschermd wonen terug weten te dringen. Urgente casussen worden direct opgepakt. De wachtlijst voor beschermd wonen is teruggedrongen naar 14 wachtenden (peildatum 3 september 2025). We hebben een breed en gevarieerd aanbod aan voorzieningen voor BW en opvang waardoor we beter maatwerk kunnen leveren, en kunnen inspelen op de hulpvragen van onze meest kwetsbare inwoners. Ook is de samenwerking met de overige Parkstad-gemeenten goed en constructief en blijven we binnen de financiële kaders.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,
namens dezen,
wethouder voor Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg
A.E.H.T. Vrusch